

Kopsavilkuma ziņojums par apspriešanos, kas veikta, lai izvērtētu Regulu (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem

Ievads

Šajā ziņojumā apkopoti rezultāti, kas gūti visās apspriešanas darbībās, kuras veiktas, lai izvērtētu grozīto Regulu (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem (Atkritumu sūtījumu regula jeb ASR) un Regulu (EK) Nr. 1418/2007 par Regulas (EK) Nr. 1013/2006 III vai IIIA pielikumā uzskaitītu dažu atkritumu eksportu reģenerācijai uz valstīm, uz kurām neattiecas ESAO Lēmums par atkritumu pārrobežu pārvietošanas kontroli. Šā ziņojuma pamatā ir atbalsta pētījuma¹ D papildinājums.

Apspriešanas stratēģija

Ar ASR izvērtēšanai vajadzīgās apspriešanas stratēģiju Komisija iepazīstināja 2017. gadā, un tā ir pieejama šeit:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/wsr_evaluation_consultation_strategy.pdf.

Sabiedriskā apspriešana

Sabiedriskās apspriešanas mērķis bija uzklaut ieinteresētos iedzīvotājus un organizācijas, jo īpaši tās ieinteresētās personas, kuras citās apspriešanas darbībās, kas bija vairāk orientētas un speciālistiem, visticamāk, nebūtu iesaistītas.

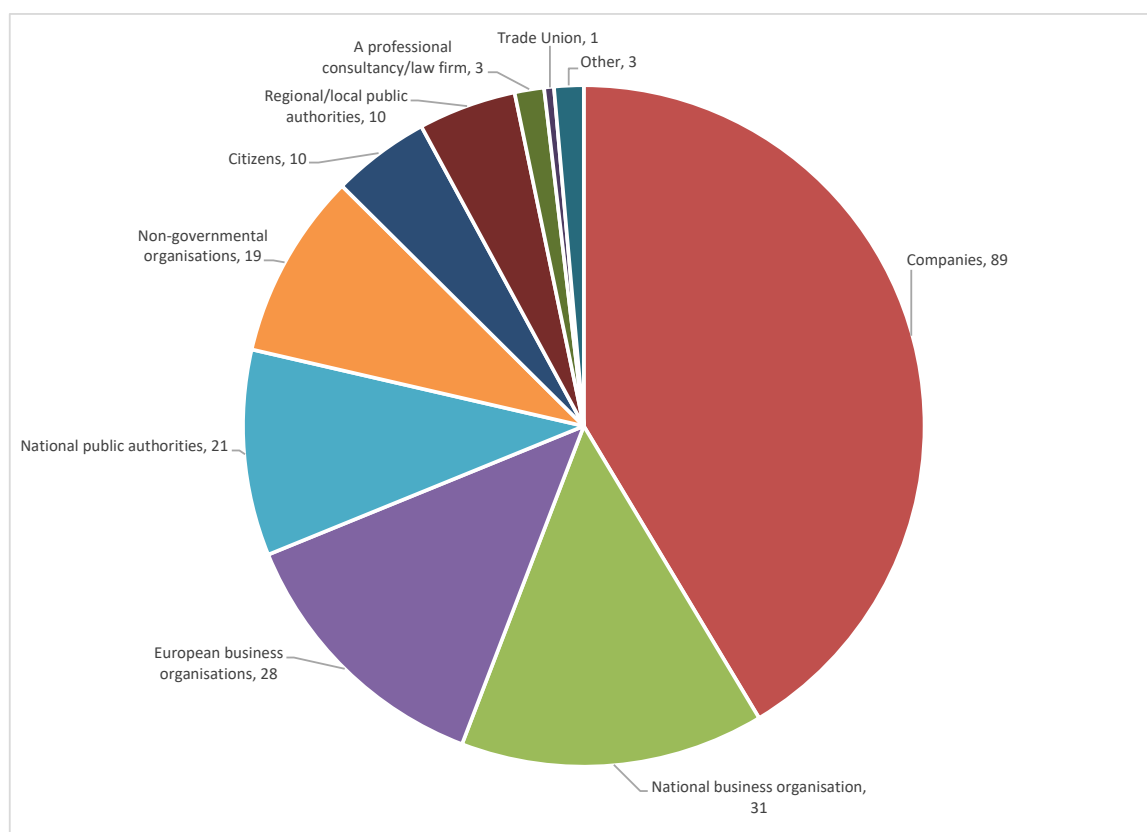
¹ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/926420bc-8284-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>.

Aptaujas anketa bija izstrādāta tā, lai būtu sabiedrībai saprotama, tāpēc ar ASR saistītas tehniskas terminoloģijas tajā nebija daudz. Tā tika darīta pieejama visās ES valodās un augšupielādēta portālā “Izsakiet savu viedokli”², izmantojot rīku *EUSurvey*³. Apspriešanas periods sākās 2018. gada 30. janvārī un beidzās 2018. gada 27. aprīlī. Lai palielinātu saņemto atbilžu skaitu, saite uz aptaujas anketu tika ievietota arī tīmekļa vietnes *EUROPA* apspriešanu lapā⁴, un vairākas organizācijas tika arī uzrunātas tieši un lūgtas palīdzēt izplatīt saiti uz aptaujas anketu.

Apspriešanas periodā aptaujas anketu aizpildīja 215 respondentu. Respondentu sadalījums pa tiem parādīts B-1. attēlā.

Apspriešanas dalībnieku vidū 89 (41 % no kopskaita) bija tādi, kas sniedza atbildes uzņēmumu vārdā; no tiem 44 pārstāvēja lielus uzņēmumus (vairāk par 250 darbinieku), bet 26 – uzņēmumus ar 1–50 darbiniekiem. Respondentu vidū bija 31 iekšzemes uzņēmējdarbības organizācija, 28 Eiropas uzņēmējdarbības organizācijas, 21 nacionāla publiskā sektora iestāde, 19 nevalstiskās organizācijas, 10 iedzīvotāji, 10 reģionālas/vietējas publiskā sektora iestādes, 7 konsultāciju biroji, arodbiedrības un pie kategorijas “Cits variants” piederšie (3 respondenti, to skaitā pašnodarbinātais, profesionāla struktūra un interešu grupa). Ieinteresēto personu sadalījums pa tiem parādīts B-1. attēlā.

B-1. attēls. ASR izvērtēšanas vajadzībām veiktās sabiedriskās apspriešanas dalībnieki sadalījumā pa tiem

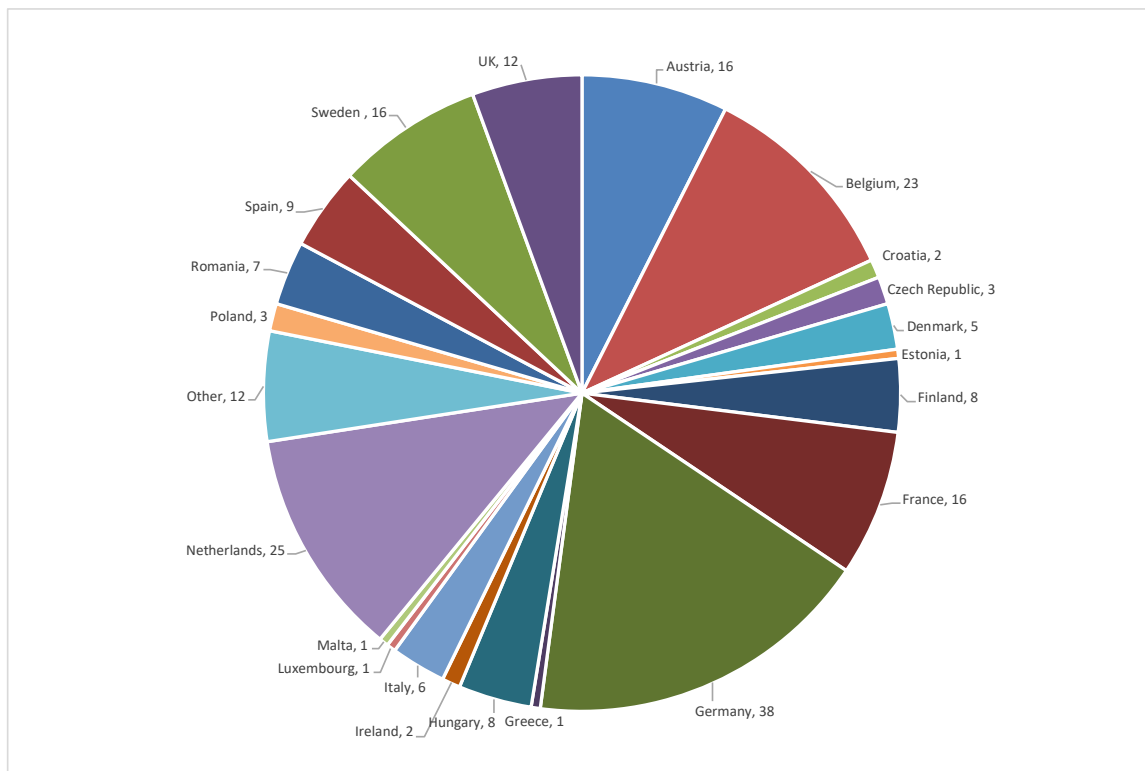

² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_lv.

³ <https://ec.europa.eu/eusurvey/home/welcome?language=lv>.

⁴ https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-evaluation-waste-shipment-regulation_lv.

B-2. attēls. ASR izvērtēšanas vajadzībām veiktās sabiedriskās apspriešanas dalībnieki sadalījumā pa valstīm

Sadalījums pa valstīm parādīts B-2. attēlā.

Mērķorientēta apspriešana ar interviju un apsekojumu palīdzību

Mērķorientēta apspriešana notika, intervējot konkrētas ieinteresētās personas un izmantojot elektroniskus apsekojumu rīkus, kā apkopots turpinājumā.

Sākotnējās intervijas ar ekspertiem

Lai papildinātu literatūras apskatā savāktu informāciju, datu vākšanas procesa pašā sākumā tika organizētas 12 strukturētas pilotintervijas un īsās intervijas ar ekspertiem. Šajās intervijās piedalījās atkritumu nozares, dalībvalstu un NVO pārstāvji, un to rezultātus izmantoja, lai apstiprinātu izvērtējuma sākotnēji plānoto tvērumu, paredzētos datu avotus un datu trūkumus un nodrošinātu informāciju primāro datu vākšanai atklātajā sabiedriskajā apspriešanā un mērķorientētajā apspriešanā, kas notika vēlāk izvērtēšanas procesā.

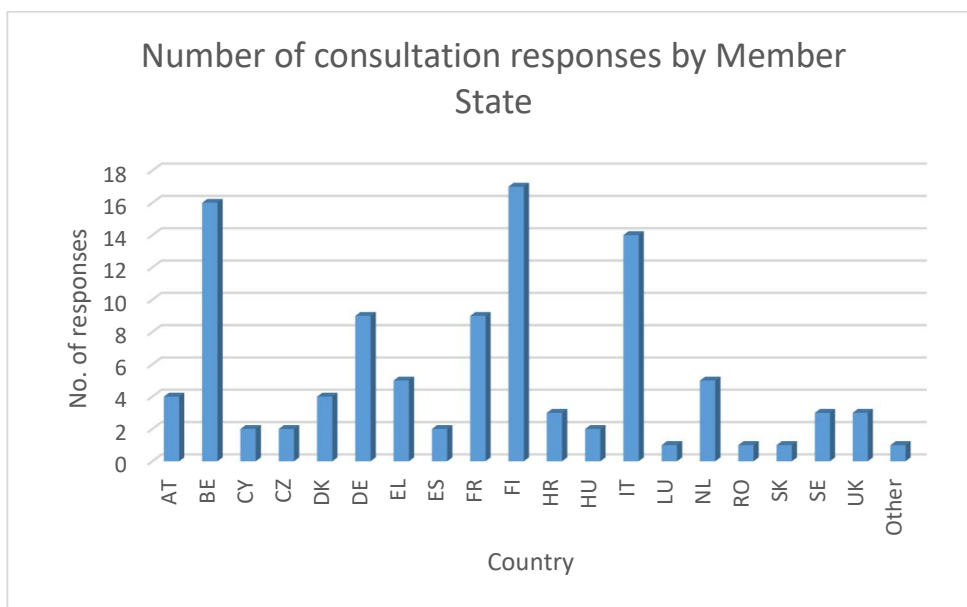
Mērķorientēti apsekojumi

Tika izstrādāts mērķorientēts apsekojums, ko bija paredzēts īstenot, izmantojot tiešsaistes apsekojumu rīku *CheckMarket*. Apsekojuma pirmajā daļā visām aptaujātajām ieinteresētajām personām tika uzdoti vienādi jautājumi par pieciem izvērtēšanas kritērijiem. Apsekojuma otrā daļa bija paredzēta tieši dalībvalstu kompetentajām iestādēm, un tajā īpaša uzmanība tika pievērsta ASR noteikumiem par inspekcijām un izpildes panākšanu.

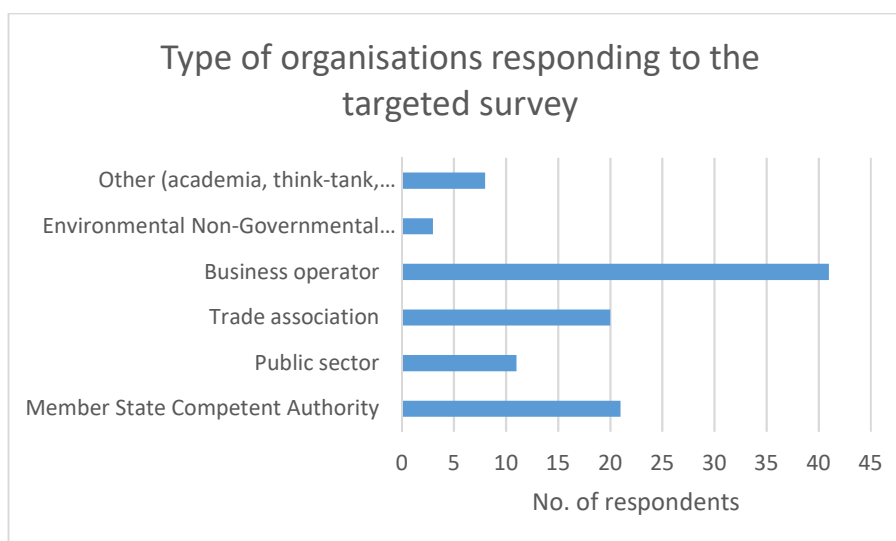
Apsekojums sākās 2018. gada maija beigās un noslēdzās 2018. gada jūnija beigās.

Mērķorientētajā apsekojumā tika saņemtas kopumā 104 atbildes no 19 dalībvalstīm⁵. Apsekojums bija strukturēts tā, ka ieinteresētās personas varēja izvēlēties, uz kuriem jautājumiem atbildēt, tomēr 59 procenti respondentu atbildēja uz visiem jautājumiem.

B-3. attēls. Mērķorientētajā apspriešanās saņemto atbilžu skaits pa dalībvalstīm

B-4. attēls. Mērķorientētajā apsekojumā atbildējušo organizāciju tips

Ieinteresēto personu darbsemināri

Izvērtēšanas ietvaros tika organizēti divi darbsemināri: pirmais notika 2018. gada janvārī, bet otrais 2018. gada septembrī. Abos darbsemināros piedalījās aptuveni 60 apmeklētāju no visām aptaujātajām ieinteresēto personu grupām.

⁵ Ja ņem vērā arī sabiedriskajā apspriešanās sniegtās atbildes, neviena atbilde netika saņemta tikai no četrām dalībvalstīm. Citā veidā no tām iegūt atbildes netika mēģināts.

Pirmajā vienas dienas darbseminārā, kas notika Briselē 2018. gada 11. janvārī, pārliecinājās par galvenajām problēmām, kas līdz tam brīdim bija radušās ASR īstenošanā, un aplūkoja gan pozitīvo, gan negatīvo ietekmi, kā arī apsvēra turpmāko datu vākšanas pasākumu tvērumu.

Dalībnieki tika īsi iepazīstināti ar problēmām, kas identificētas literatūras apskatā un sākotnējās intervijās, un tika lūgti apstiprināt vai noraidīt tās un sniegt papildu atziņas un materiālus, kas saistīti ar šīm problēmām.

Aplūkotās tēmas un identificētās problēmas dalībnieki lielākoties apstiprināja, tuklāt īpaša uzmanība tika pievērsta to ziņojumu izmantošanai, ko dalībvalstis jau bija sniegušas ASR īstenošanas gaitā, tam, cik svarīgi ir izvērtēšanā uzklaut visas ieinteresētās personas, un ASR sākotnējiem mērķiem, ņemot vērā pārmaiņas atkritumu tirgū un jo īpaši tā saistību ar aprites ekonomiku.

Otrajā vienas dienas darbseminārā, kas notika Briselē 2018. gada 11. septembrī, tika apstiprināts to secinājumu projekts, kas izdarīti, sniegtos pierādījumus izvērtējot attiecībā pret izvērtēšanas kritērijiem un jautājumiem. Darbsemināra apmeklētāji saņēma:

- i) pirms darbsemināra – kopsavilkumu, kurā bija īsi apkopoti izvērtējumā gūtie secinājumi, bet
- ii) darbsemināra laikā – prezentācijas, ko, izklāstot plašāku informāciju par kopsavilkumā iekļautajiem secinājumiem, sīkāk izskaidroja konsultanti, kuri palīdzēja Komisijai izvērtēšanas procesā.

Darbakārtības punkti atbilda izvērtēšanas kritērijiem.

Katrā sesijā pēc konsultantu sniegtajām prezentācijām tika lūgts dalībnieku viedoklis par secinājumu projektu. Dalībnieku viedoklis tika pierakstīts darbsemināra ziņojumā, kura projektu pēc darbsemināra iesniedza apspriešanai. Pēc tam no apmeklētājiem saņemtie komentāri tika iekļauti darbsemināra noslēguma ziņojumā.

Kopumā ieinteresētās personas piekrita iesniegtajam secinājumu projektam ar noteikumu, ka tiek veiktas valodiskas izmaiņas un pievienotas nianšes, kas vajadzīgas, lai tiktu atspoguļots visu ieinteresēto personu viedoklis.

Darbsemināru iznākums ir sīki izklāstīts ziņojumos, kas pievienoti atbalsta pētījuma⁶ G papildinājumā.

Par izvērtēšanas ceļvedi saņemtās atsauksmes

Atsauksmes sniedza *BDE* (Vācijas asociācija, kas pārstāv galvenokārt privātus uzņēmumus, kuri darbojas atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanas nozarē), Eiropas Elektronisko ierīču reciklētāju asociācija (*EERA*), Eiropas Reciklēšanas nozares konfederācija (*EuRIC*), Eiropas Bīstamo atkritumu atbildīgas incinerācijas un apstrādes savienība (*EURITS*), Eiropas Reciklēšanas platforma (*ERP*), Eiropas Atkritumu apsaimniekošanas un vides pakalpojumu federācija (*FEAD*), grupa *Remondis Industrie Service (RISG)*, *Subdireccion General De Residuos*, Somijas Vides aizsardzības nozares organizācija (*YTP*), *Fabrice Sancho* (iedzīvotājs), *Arsi Saukkola* (organizācijas, kas nav

⁶ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/926420bc-8284-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>.

uzņēmumi/NVO) un divi anonīmi respondenti. Šajās atsauksmēs sniegtos viedokļus un pierādījumus tieši izmantoja izvērtēšanas pētījumā, un vairāki respondenti iesniedza papildu materiālus citās iepriekš aprakstītajās apspriešanas darbībās.

REFIT platformas atzinums

REFIT platforma izskatīja informāciju, ko iesniedzis Dānijas Uzņēmējdarbības forums, Somijas Apsekojums labākam regulējumam un Atkritumu sūtījumu regulas ieinteresēto personu grupas dalībnieks, un 2018. gada 19. martā pieņēma atzinumu⁷.

Ieinteresēto personu grupa norādīja, ka gadu gaitā valstu iestādes un ieinteresētās personas ir paudušas vairākas bažas par dažām regulas normām, kas izraisa nevajadzīgu administratīvo slogu, aizkavē atkritumu sūtījumus un rada ar tiem saistītas papildu izmaksas. Tās arī atzina, ka pastāvīgi notiek nelikumīgi atkritumu sūtījumi.

Abos pirmajos izskatītajos iesniegtajos dokumentos ir runa par neskaidrībām atkritumu definīcijā un noteiktu atkritumu statusā un par to, kādas sekas šī neskaidrība varētu atstāt uz atkritumu reciklēšanas uzlabošanu ES. Ieinteresēto personu grupa atzīst, ka šīs problēmas kavē patiesa atkritumu reciklēšanas iekšējā tirgus izveidi un aprites ekonomikas attīstību. Ieinteresēto personu grupa bija informēta par darbu, kas veikts saistībā ar Atkritumu pamatdirektīvas pārskatīšanu, lai palīdzētu nošķirt atkritumus no tā, kas nav atkritumi, un par darbu, kas veikts saistībā ar tajā brīdī vēl tikai gaidāmo paziņojumu par ķīmikāliju, produktu un atkritumu saskari.

Ieinteresēto personu grupa mudināja Komisiju Atkritumu sūtījumu regulas pārskatīšanas gaitā viest skaidrību šajos jautājumos un nodrošināt, ka definīcijas un interpretācija visās dalībvalstīs ir vienāda. Pašreizējā interpretāciju un ar tām saistītās izpildes panākšanas sadrumstalotība mazina uzņēmējdarbības iespējas, kas saistītas ar atkritumu reciklēšanu, un kavē aprites ekonomikas attīstību. Ieinteresēto personu grupa ieteica Komisijai pastiprināt paraugprakses apmaiņu īstenošanas un izpildes panākšanas jomā un virzīties uz vienādāku izpildi.

Ieinteresēto personu grupa uzskatīja, ka ideja izpētīt, vai “zaļajā sarakstā” varētu iekļaut papildu atkritumu veidus, lai samazinātu administratīvo slogu, ir interesanta. Tomēr tas būtu jādara tikai pēc tam, kad ir rūpīgi izanalizētas attiecīgo atkritumu veidu īpašības un to potenciālā ietekme uz vidi. Tika ieteikts arī izpētīt, kā izveidot sertificētu reciklēšanas rūpnīcu reģistru un kā samazināt licencēšanas pienākumus ES, ja atkritumi tiek nosūtīti uz kādu no šīm sertificētajām rūpnīcām.

Pēdējā iesniegtajā dokumentā tika skarta konkrētāka problēma – reģistrācijas savstarpējā neatzīšana. Šķiet, ka dalībvalstis neatzīst cita citas reģistrāciju, tāpēc reģistrācija tiek veikta paralēli dažādās valstīs, un tas rada administratīvo slogu pārvadātājiem. Turklāt tiek apgalvots, ka praksē pārvadātājiem ir ļoti sarežģīti reģistrēties ārvalstīs vairāku iemeslu dēļ: atšķiras reģistrācijas režīmi un derīguma termiņš, reģistrācijai nepieciešamās informācijas iesniegšanas prasības un pastāv ar valodu saistītas problēmas. Tāpēc pārvadājumi aizkavējas, jo pārvadātāji gaida, kamēr tiks reģistrēti, vai arī attiecīgais pārvadātājs zaudē pasūtījumu. Problēmas sagādā arī tas, ka pārvadātājam ir liegts mainīt uzņēmuma korporatīvo formu. Uzņēmuma korporatīvā forma pārvadātājam jānomaina, pirms tas var pieteikties uz reģistrāciju, un, kad tas ir izdarīts, tam no dalībvalstīm jāgaida

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/recommendation-ix-3a-c_regulation-on-shipment-of-waste_en.pdf.

atbilde uz reģistrācijas pieprasījumu. Tikmēr uzņēmums ir izstumts no tirgus. Visbeidzot, digitālie risinājumi ne vienmēr ir saderīgi ar citu valstu digitālajiem risinājumiem.

Ieinteresēto personu grupa atbalstīja ieteikumu nodrošināt atkritumu pārvadātāju reģistrācijas savstarpēju atzīšanu. Tā uzskatīja, ka ES līmenī nosakot reģistrācijas prasību minimumu un procesuālās darbības un tās atspoguļojot nacionālajās reģistrācijas sistēmās, varētu nodrošināt vienādu vides un cilvēka veselības aizsardzības līmeni.

Runājot tieši par plastmasas atkritumu eksportu, ieinteresēto personu grupa savā atzinumā norādīja uz globālām pārmaiņām plastmasas atkritumu eksporta jomā. Situācija ir attīstījusies tā, ka atkritumi, kas agrāk tika sūtīti uz Ķīnu, pēc nesena Ķīnas lēmuma aizliegt noteiktu plastmasas atkritumu veidu importu tiek novirzīti uz citurieni. Ieinteresēto personu grupa arī norādīja, ka šīs pārmaiņas ir radījušas iespējas ES reciklētājiem.

Ad hoc sniegtā informācija

Turpmākajā tabulā ir ziņas par *ad hoc* sniegto informāciju.

Organizācija	Pārstāvētās intereses	Sniegtās informācijas veids
Dānijas Tirdzniecības kamera	Dānijas rūpniecība	Rakstiska informācija papildus informācijai, kas sniegta mērķorientētajā apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Sniegtajā informācijā lielākoties bija doti papildu pierādījumi attiecībā uz vienu vai vairākiem izvērtēšanas kritērijiem.
<i>EuRIC</i>	Eiropas reciklēšanas nozare	
<i>Eurometaux</i>	Eiropas krāsaino metālu rūpniecība	
<i>Hazardous Waste Europe</i>	ES bīstamo atkritumu apstrādes nozare	
<i>FEAD</i>	ES atkritumu apsaimniekošanas un vides pakalpojumu nozares	
<i>HOSZ Hungary</i>	Ungārijas atkritumu apsaimniekošanas nozare	
<i>VDEH Germany</i>	Vācijas tērauda ražotāji	
<i>Veolia</i>	Privātais sektors – atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi	

Apkopotās informācijas izmantojums

Visa informācija, kas apkopota datu vākšanas laikā – gan apspriešanās, kas minēta šajā kopsavilkuma ziņojumā, gan arī literatūras apskatā un konsultantu grupas veiktajā pierādījumu vākšanā, tika apkopota vienā datu repozitorijā. Visus šajā repozitorijā

pieejamos datu avotus izskatīja attiecībā uz katru izvērtēšanas jautājumu, atzīmējot relevantus pierādījumu avotus, kas pēc tam tika minēti izvērtēšanas pētījuma pamattekstā. Pēc tam datus analizēja, lai atklātu pretrunīgus vai apliecinošus apgalvojumus un pierādījumus un varētu izdarīt secinājumus, kas iekļauti galīgajā izvērtēšanas pētījumā. Šajā nolūkā otrajā ieinteresēto personu darbseminārā tika meklēts apstiprinājums šajā informācijā balstīto galīgo konstatējumu projektam, un secinājumi tika koriģēti saskaņā ar darbseminārā pārrunāto. Tādējādi galīgajā ziņojumā ir visaptveroši aplūkoti visi plaši pārstāvētie viedokļi, bet viedokļi, kas guvuši mazāku atbalstu, ir tikai pieminēti.